

совів навчання, за умов наявності достатнього комп'ютерного забезпечення, створює сприятливі умови для розвитку пізнавального інтересу учнів, підвищення якості знань, урізноманітнення та насичення процесу навчання, істотно підвищує мотивацію, допомагає розкрити творчі здібності учнів.

Література

1. Береснева Е.В. Современные технологии обучения химии. Учебное пособие. М.: Логос, 2004 – 120 с.
2. Конев М.Н. Информационные технологии как средство повышения мотивации обучения. //Химия в школе, 2008 №5. – с. 14- 17.
3. Нечитайлова Е.В. Информационные технологии в обучении химии. // Химия в школе, 2005 №3. – с. 8-12.
4. Лукашук М.М. Нові інформаційні технології у навчанні біології та хімії у медичному коледжі //Педагогіка і психологія професійної освіти // Науково-методичний журнал. – 2005. - №4. – С.94 – 105.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПІДРУЧНИКІВ ЯК ІННОВАЦІЙНОГО МЕТОДУ ВИВЧЕННЯ БІОЛОГІЇ У ВНЗ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ

Миколайчук М.М. (м. Полтава)

На сучасному етапі розвитку освіти актуальним є питання навчально-методичного забезпечення для студентів ВНЗ I-II рівнів акредитації, оскільки бібліотечні ресурси частіше за все морально застарілі, бібліотеки недостатньо наповнені необхідними підручниками і посібниками, які б відповідали діючим програмам дисциплін, деяка література відсутня взагалі, деяка лише в одному екземплярі, що унеможливує ефективно працювати з нею у зручному місці, або знаходиться в недоступному вигляді для студентів. Це особливо стосується циклу загальноосвітніх дисциплін, зокрема, біології, оскільки студенти повинні вивчити весь курс за 10-11 класи всього за 1 рік у досить стиснутому вигляді фактично не маючи необхідного дидактичного матеріалу. Великою проблемою для ВНЗ є те, що оновлення бібліотечних ресурсів потребує великих часових та фінансових вкладень. Тому електронний підручник (далі ЕП) є виходом із даної ситуації. Це є зручний носій, який не потребує великих капіталовкладень.

ЕП дозволить вивчати чи повторювати матеріал дисципліни у будь-який зручний для студента час; послідовно та свідомо вивчати матеріал курсу: теоретичні, практичні, інформаційно-довідкові відомості, дані для проведення необхідних розрахунків. Увесь дидактичний матеріал (малюнки, схеми, таблиці, графіки, аудіо- відеоматеріали, презентації тощо) підвищує наочність представлення, а також дає можливість використовувати його студентам, що мають різні патології (порушення слуху, зору і т.п.). За рахунок цього можливе різке збільшення кількості користувачів і ефективності використання електронного підручника. Включення перерахованих компонентів в ЕП дозволяє перейти від пізнавальної моделі освіти до прагматичної, у якій той, кого навчають, стає активним об'єктом освіти. У ЕП можна розміщувати не тільки різноманітні зображення, але й демонструвати динамічні, у тому числі мультимедійні (вони впливають відразу на декілька органів сприйняття) моделі реальних процесів та явищ. У процесі навчання студент буде не просто спостерігачем за тим, що відбувається на екрані комп'ютера, але й має можливість інтерактивно керувати діями [1].

Для підвищення ефективності вивчення біології має значення відношення і подання інформації самими вчителями, які будуть спиратися на підручні засоби у вигляді ЕП. Викладач повинен іти в ногу з часом, освоювати інноваційні технології і слідкувати за їх тенденціями для зручності засвоєння матеріалу.

Бесіди зі студентами Аграрного коледжу управління і права Полтавської ДАА засвідчили, що для них при підготовці до занять з біології є проблемою саме те, що немає єдиного підручника, потрібно брати декілька підручників одночасно, а додаткова російськомовна література лише в одному з двох екземплярах і у потрібний час її взяти у бібліотеці не можливо. Крім того, студенти особливо відзначають брак часу (бібліотеку відвідувати їм незручно), бажання мати методичні рекомендації щодо виконання практичних чи контрольних робіт, які були б у достатній кількості в бібліотеці. Частіше за все, студенти виявляли бажання використовувати електронні варіанти навчальних матеріалів, просили записати диск з методичними матеріалами тощо.

За результатами проведених опитувань серед студентів у ВНЗ I-II рівнів акредитації відповіді студентів на запитання "Чи зручно вам було б навчатися за допомогою ЕП?" розташувалися таким чином: "так" відповіли – 62%; "ні" – 11,90%; "не знаю, можливо" – 21,88%; "не дуже зручно" – 2,5%. Водночас опитування студентів дало змогу проаналізувати, чим вони користуються для підготовки до занять, заліків, екзаменів, атестацій на момент опитування та чим було б для них зручніше користуватися у навчанні [2].

Відсотки відповідей на запитання "Чим ви користуєтесь для підготовки до екзаменів, заліків, атестацій?" та "Чим на вашу думку було б зручніше користуватися у навчанні?" розподілилися так: користуються конспектом 87,72% студентів, підручником – 79,46%, Інтернетом – 54,32%, ЕП – 24,57%. При цьому вважають за краще користуватися конспектом 57,58%, підручником – 43,57%, Інтернетом – 68,71%, ЕП – 49,90%. Як бачимо, поступово зростає відсоток використання засобів ІКТ, студенти у навчанні все більшої переваги надають Інтернету та ЕП.

На базі Аграрного коледжу управління і права Полтавської ДАА було створено ЕП для більш зручної роботи по підготовці до занять. Опитування усіх викладачів коледжу показало, що 96% викладачів вважають за потрібне залучати їх до створення ЕП. Для більш конкретного визначення ставлення викладачів до ЕП як засобу індивідуалізації навчання, викладачам було запропоновано написати міні-твір на тему "Електронний підручник: за і проти". Аналіз міні-творів показав, що викладачі в основному знаходять аргументи лише "за": індивідуальна траєкторія навчання, вільний доступ, економія часу викладача і студента, компактність, доступність, наочність, гіпертекстовість, інтерактивність. ЕП вирішує проблему забезпечення студентів денної та заочної форми навчання комплектом навчально-методичних матеріалів тощо. Серед аргументів "проти" зустрічаються такі: студенти забувають, що таке бібліотека, друкована книжка, не в усіх є комп'ютер, ніщо не замінить "живого слова" викладача [3].

Використання ЕП в галузі біології є інноваційним методом навчання, що значно підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу студентами, оптимізує навчальний процес у цілому, організовує самостійну діяльність студента, робить її цікавою і дозволяє навчатись за власною траєкторією. Залучення до розробки ЕП самих студентів розвиватиме їх креативність, логічне та абстрактне мислення, активізує яву, сприяє різносторонньому розвитку особистості і водночас посилить між предметні зв'язки, що особливо важливо при викладанні циклу загальноосвітніх дисциплін у ВНЗ I-III ступенів.

Література

1. Антонов В.М. Антонова-Рафі Ю.В. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право. - <http://www.confcontact.com/Mart/82.htm>
2. Кононец Н. В. Розробка електронного підручника для індивідуалізації навчального процесу в аграрних ВНЗ I-II рівнів акредитації / Наталія Кононец // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2008. – № 6. – С. 99–109.
3. Кононец Н. В. Розробка електронних підручників як інноваційний освітній проект вищої школи / Кононец Н. В., Миколайчук М. М. // Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. ["Технології управління освітніми закладами", присв. пам'яті

А. С. Макаренка], Регіонального наук.-практ. семінару "Управління проектами: проблеми та перспективи розвитку", (Полтава, 11-12 березня 2011 р.) / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка / за заг. ред. проф. М. В. Гриньової. – Полтава, 2011. – С. 66-67.

ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ЗНАТЬ

Німченко О.А. (м. Полтава)

Формування функціональності знань не може відбуватися поза діяльністю школяра. Саме в процесі діяльності формується, реалізується та перевіряється функціональність знань. Знання не можуть бути ні засвоєні, ні збережені поза дією учнів. Якість знань визначається змістом і характеристиками тієї пізнавальної діяльності, до складу якої вони входять.

Діяльнісний підхід - сукупність теоретико-методологічних і конкретно-емпіричних досліджень, у яких психіка і свідомість, їхній розвиток і формування вивчають в різних формах предметної діяльності суб'єкта.

Як свідчить аналіз літератури, філософська категорія діяльності не має однозначного визначення. Зіставлення думок різних авторів про структуру і природу людської діяльності показало, що при всій різноманітності окремих поглядів на перший план виступає поєднання двох підходів. Перший полягає в тому, що діяльність трактується як взаємодія людини з навколишньою дійсністю. Другий розглядає її як здатність людини до певного виду активності [1].

Діяльності будь-якого виду властиві такі спільні ознаки, як предметність, довірєність, осмисленість, перетворювальний характер. Предметність - це залежність діяльності від об'єктивного впливу навколишнього світу, об'єктивна матеріальна основа діяльності, її зв'язок з предметним світом. Цілепокладання має місце в людській діяльності, цим вона відрізняється від поведінки тварин. Як зазначає Осмисленість діяльності людини - це ознака, що проявляється в усвідомленні дій, прогнозуванні результатів діяльності, перспективних прагненнях людини. Цим самим діяльність людини відрізняється від неусвідомлених дій тварин. А тому перетворювальний характер діяльності людини, на відміну від пристосування тварин до середовища існування, проявляється як у зміні об'єкта, так і в зміні самого суб'єкта.

Важливою є класифікація діяльності за способом досягнення прогнозованого результату. Так, якщо діяльність спрямована на одержання вже відомого результату й до того ж відомими способами, її зараховують до репродуктивної діяльності. Якщо ж діяльність має творчий характер, пов'язана з використанням нових способів, то її відносять до продуктивної діяльності.

Навчання є видом діяльності, метою якої є засвоєння людиною знань умінь і навичок. Навчання може бути організованим і здійснюватися в спеціальних освітніх установах. Воно може бути неорганізованим і відбуватися попутно, в інших видах діяльності як їхній побічний, додатковий результат. Особливості навчальної діяльності полягають у тому, що вона прямо служить засобом психічного розвитку особистості.

Навчальна діяльність має зовнішню структуру, що складається з таких основних компонентів, як мотивація; навчальні задачі у визначених ситуаціях і завданнях різної форми; навчальні дії; контроль, що переходить у самоконтроль; оцінка, що переходить у самооцінку[4].

Як конкретний вид діяльності людини навчальна діяльність школярів характеризується всіма ознаками пізнавальної діяльності і є системою „розумових і практичних дій, здійснення яких забезпечує засвоєння знань, оволодіння вміннями та навичками застосування їх для виконання різних завдань " [3].